

Kronieken Effata maart 2011

De maand maart wordt ingezet met Tabor op 2/3. Ik ben er niet, maar uit de teksten die Nicole mij bereidwillig ter beschikking stelt leer ik dat het thema ging over vasten, waarin het me goed zal doen te derven en te delen. Dat vasten zal mij helen.

De lezing kwam uit Matteüs 4, 1-11, over Jezus in de woestijn.

De voltallige stuurgroep bespreekt op 3/3 een aantal praktische aspecten van de vasten-voorbereiding, het zal over doopliturgie en dus over water gaan. Maar ook gebedscoaching, teambuilding en koken zijn onderwerpen waar wij mee bezig zijn!

Je ziet dat de krokusvakantie begonnen is: er zijn op 5/3 geen 'gasten' en heel weinig kinderen. Maar Annette neemt dapper haar voorbereide tekst en haar bril om ons te verwelkomen in deze viering.

De bergrede en al wat Jezus daar leert, is ons bekend als een boekje waarin staat hoe christenen zich gedragen. Veel van wat daar geschreven staat, is gewoon geworden in het Nederlands, denk maar aan 'bij hoog en laag zweren', 'een wolf in schaapskleren', 'het licht niet onder de korenmaat zetten' en 'de andere wang bieden'. Soms verandert de betekenis van de uitdrukking: zo betekent 'de lamp niet onder de korenmaat zetten': doen wat je doet, maar bewust zijn dat het God is die in je handelt, en niet: je kennis verbergen!

Vandaag gaat het over 'je huis op zand bouwen', wat zeker niet betekent: je laten leiden door slechte raadgevers! Dat vinden we in Matteüs 7, 21-27, zowat het laatste deel van de bergrede.

Jezus begint met een scherpe 'kerk'kritiek, kritiek op elke religieuze gemeenschap. Denk eraan: dit werd geschreven in de jaren zeventig, toen de tempel, waaraan zo lang gebouwd was en waar gezongen en gevierd was, in puin lag, verwoest.

Dan klinkt: *"Niet allen die Heer, Heer, roepen, daar gaat het mij niet om, zegt de Heer!"*

Dit is een joods, maar ook christelijke gedachte: geloven is goed, doen is beter. Het gaat erom dat je het doet, geen theorieën verkoopt, maar het wel zichtbaar maakt. Je mag dus wél zeggen dat je mensen graag ziet, maar je moet het ook tónen. Ook wij als kerk: wij moeten duidelijk maken waar we mee bezig zijn. Dat is ook de echte betekenis van 'praktiserend': niet 'nog naar de mis gaan', maar wel 'Jezus' leer in de praktijk brengen', wat doe je ermee!

Als je de goede dingen doet, dan bouw je op de rots, als je anders naar de dingen gaat kijken. Het is dus wel goed dat we samen zingen, bidden, vieren, maar wat dóe je ermee?

De periode die nu volgt, de 'vasten', is een tijd om met die vraag bezig te zijn. Daar krijgen we een wens bij: dat we weten waar die God is waar ik mijn leven kan op bouwen en tijd te krijgen om die dingen uit te testen.

Coralie en Diego hebben gedankt voor de mensen, die optredend als babysit, het hen mogelijk hebben gemaakt vanavond samen hier te zijn, we hebben gebeden voor een Russische matroos dat het hem weer goed gaat en voor de mensen die vanuit Gods liefde leven: de vrijwilligers.

Effata gaat koken, koken met Sabine, op 8/3. Wonderlijk voor een gemeenschap die zich 'christenen onderweg' noemt? Maar neen, zoals Guido zei over Jezus: hij hield ook van feesten en eten en wijn drinken. Dus gaan een 15-tal dapperen het gevecht met de natuur aan: bruschetta met caponata, en briquats, een schuimig aardperensoepje, vis met chermoula en lentegroenten, en als dessert een symfonie van pannacotta met frambozen en chocolade! Weet je niet wat bruschetta, chermoula, pannacotta is? Doe zoals ik en zorg dat je er de volgende keer bij bent!

Want zo maak je ook gemeenschap, een gemeenschap van mensen onderweg!

Zoals Agnes zegt: de drie dagen feesten zijn voorbij. Het is nu, 9/3, Aswoensdag, de maskers zijn afgelegd, nu kunnen we met ons ware gelaat de veertigdagentijd ingaan. Met velen.

Achter het altaar hangt het watervallendoek, voor het altaar staat de klaterende waterval: het gaat over water!

Voor heel veel mensen op aarde is het geen carnaval geweest, het gewone leven is zijn gewone gang gegaan. Voor vele mensen is elke dag gelijk aan de andere, ook voor dat wat je niet graag doet.

De liturgie helpt ons dat dagdagelijkse te doorbreken, als voorbereiding op Pasen. Veranderen is niet zo gemakkelijk, dat vraagt tijd, het waterdoek begeleidt ons in deze tijd.

Maar luisteren we eerst eens naar Psalm 1 die ons uitnodigt om mensen te zijn die goede keuzes maken. Ook die psalm begint, net als de Bergrede, met 'ashrei' of 'gelukkig de mens', dus: zet je recht, kom in beweging jij die recht zoekt!

En er staat 'mens', niet arme, of jood: het gaat over elke mens, als een boom die aan stromend water staat. Stromend water geeft hoop, toekomst. Dus: zet je recht mens die het goede zoekt!

Guido nodigt ons uit één minuut stil te zijn in onszelf en na te denken over de vraag: *"Als ik als een boom met bladeren, gewoon zou gepland zijn aan stromend water, wat zou ik dan willen veranderd zien in mijn leven, hoe zou ik willen zijn als ik tot wasdom kom?"*

Zo'n minuut duurt lang ...

In de oude kerk was het een privilege om met as bestrooid te worden, een privilege voor de zondaars, de uitgestotenen. Tijdens de viering kwamen ze naar voor om te zeggen welke afgrijpselijke dingen ze gedaan hadden, zoals zeggen dat ze geen christen zijn, of iemand vermoorden, of christenen verraden hebben bij vervolging. Dan werden ze met as bestrooid, plechtig door de priester buitengezet, tot bij de paasdienst. Dan pas werden ze terug als volwaardige christenen aanvaard. In de Middeleeuwen werd die gewoonte afgeschaft om het boetedoen op iedereen toe te passen.

Vandaag verbranden wij geen oude palmtakken, want dat verwijst teveel naar angst en onmacht voor mensen die vinden dat aan hen toch niets meer te doen is. Maar weet: verbrande takken geven as, dat verwijst wel naar verdoemenis, maar as is ook vruchtbaar en as werd ook gebruikt bij het poetsen!

Voor ons is die as een teken van de nieuwe weg, as gestrooid op het hoofd, of uitgetekend als kruisteken op het voorhoofd. En ook mijn handen worden gezalfd, bidden om Gods hulp.

Als aandenken krijgen wij de eerste bladwijzer, maar vooral een kaartje om steeds weer te denken aan Psalm 1.

Dan hebben wij gebeden voor mensen die strijden om rechtvaardigheid, als moslim of als christen, in een wereld waar brood en water genoeg is voor iedereen. *"Kom onze onzekerheid en angst tegemoet, Gij die beloofd hebt dat Gij liefde hebt voor iedereen!"*

12/3: einde van de krokusvakantie en gemeenschapsviering. Odette las in een krant dat er op de Filippijnen in Manilla een kathedraal staat met een redemptoristische bisschop: nog een lange weg af te leggen voor Guido. Laat de grapjes maar voor wat ze zijn: wij duiken in het water met de reuzengrote watervalfoto en ons kleine kaartje ervan. Water is leven gevend, dorstlessend.

Het evangelie van de 1ste zondag van de vasten is steeds hetzelfde verhaal, verteld door Lucas, Marcus, Matteüs, steeds anders bekeken. Het is een basisevangelie, maar de vraag blijft: *"Waar was het Jezus om te doen?"*

Vandaag is het Matteüs die vertelt (Matteüs 4, 1-11). Waar was het Jezus dus om te doen: een nieuwe kerk stichten, een nieuwe godsdienst stichten? Zeggen: *"Ik ben zo speciaal dat iedereen moet doen wat ik doe!"*?

Neen toch: hij kwam het jodendom nieuwe kracht inblazen. En dat deed hij niet alleen! Er waren er nog die vonden dat er verandering nodig was, dat godsdienst én politiek samen niet kon! De Essenen gingen in de woestijn wonen, de Farizeeën bleven in de wereld, maar trachtten zo letterlijk mogelijk te doen wat in de Bijbel stond, zij wilden géén politieke macht.

Anderen zegden: God is groot, God is rechtvaardig, God zal de wereld veranderen, want die wereld deugt niet. Zoals Johannes de Doper keken ze uit naar een betere wereld, zoals Johannes preekten ze opdat de mensen de goede weg weer zouden opgaan. Jezus heeft hem vermoedelijk een tijdlang gevolgd, hij is door Johannes gedoopt, en is dan zijn eigen weg gegaan.

Jezus heeft gedacht dat God anders is, een andere ervaring betekent. Jezus had een opdracht, zoals elke mens, om voor zichzelf duidelijk te maken waar het op aankomt. Daarvoor trekt hij ook voor veertig dagen en nachten in de woestijn.

De dialoog die we horen bij Matteüs is een beetje schriftgeleerdechtig, met citaten weg en weer, onder andere wordt Jezus 'zoon van God' genoemd! Maar in de tijd van Matteüs was dat zo normaal als het maar kan. Iederéén was zoon of dochter van God, het was gewoon een ander woord voor 'mens'. Pas in de 4de eeuw, met de Griekse denkwijze, werd Jezus speciaal, en die discussie liep verder, vermoedelijk omdat het een domme discussie was. Jezus was toch een mens, gedacht door God, om met God op weg te gaan?

Aan de andere kant staat de duivel, als belangrijk symbool, de diabolos, hij die uit elkaar haalt, die mensen tegen elkaar opzet.

Matteüs maakt ons hier duidelijk dat Jezus een volwassen mens is geworden omdat hij geleerd heeft met zijn vrijheid om te gaan. In elke mens schuilt het verlangen om veel te krijgen, om macht te hebben. In de woestijn stelt Jezus zich de vraag: hoe ga ik om met die drang, door te vechten en het te halen, tot hij zich realiseert dat hij kind van God was. Jezus is volwassen geworden, mens geworden zoals God hem droomde. Hij nodigt ons uit om ook zo volwassen te worden, en onze fouten niet op anderen te steken (zoals Adam op de vrouw, en Eva op de slang).

Zo ook vecht men in de bijbel met de vraag: ligt dat niet aan de duivel, komt dat niet van een duivel, of ... zijn wij mensen als Jezus? Veertig dagen en nachten hebben wij om daarmee bezig te zijn, wij, zonen en dochters van God.

Na het tafelgebed zingen we voor de eerste maal in deze kapel het lied 'Telkens als wij eten van dit brood en drinken uit deze beker' uit de liturgie 'Om liefdeswil' van Oosterhuis en Oomen.

Later geeft Bernadette wat uitleg over het project in Rwanda dat we samen met Caraes steunen gedurende de vasten en waardoor kinderen met een beperking wat meer toekomst krijgen.

Wij hebben gebeden voor de overleden Anita, voor verbondenheid met de vele slachtoffers in Japan, voor de mensen die hier graag zouden zijn en die met ons verbonden leven. Wij hebben gebeden voor al wie op Aswoensdag goede voornemens hebben gemaakt en die moeten vaststellen dat het niet lukt, maar van wie God houdt als ze weer opstaan.

En dan is er napraten, boterhammen met chocolade of met rozijnen, samenzijn.

19/3 Effataviering, tweede zondag van de vasten. Een allejaren evangelie, meerdere keren gelezen in verschillende versies (Matteüs 17, 1-9). Jezus verschijnt op een berg, Tabor zegt men. Jezus verandert van gedaante op een berg, dat is een symbool van het krijgen van de wet, de goede richting die aan de mens wordt gegeven. Dat verhaal verwijst naar Mozes, naar Elia die God vond in het zachte ruisen op de berg Horeb, het verwijst naar een ervaring in kleinmenselijkheid, van onmacht die men kan loslaten om de frisse lucht van de berg.

Jezus neemt drie mannen mee, eigenaardig genoeg die drie, die slapen als hij ze het meest nodig heeft. Letterlijk straalt hij, zijn kleren zijn witter dan wit en hij wordt overschaduwde door een witte wolk! Zeggen wij niet dat het wezen van de mens is te zien op zijn gezicht? Wie Jezus werkelijk is, is te zien op zijn gezicht!

De kern van het verhaal is wel de vraag van Jezus van het nog niet voort te vertellen, van te wachten tot ze het hele verhaal kennen. Dat vraagt Jezus hen 'zes dagen later' na de eerste lijdensvoorspelling, en weer spreekt hij van dat lijden.

Maar ze moeten terug naar beneden, het leven speelt zich af in het dal. Toppers blijven niet duren, een goede maaltijd kan tegenvallen. Van hemel en aarde die elkaar raken kan je niet blijven leven, maar het is wel nodig dat we soms voelen dat we door God aangeraakt worden. Daarom zijn er in deze week van de vasten momenten waar we gelukkig zijn, dát is een goede voorbereiding op de weg naar Pasen.

Wij hebben gebeden voor al die mensen in de wereld die rechttop willen komen én voor de velen die een berg- en dalmoment kennen, dat wij de levende aanwezigheid van de Heer mogen voelen. Een derde gebedskaartje moet ons daarbij helpen.

De koorrepetitie begint meer en meer in het licht te staan van de concerten in Lovendegem en De Pinte, maar ook van de Paasweek die nadert. Ilse en Lut begeleiden op de dwarsfluit.

Op deze Effataviering (26/3) verwelkomt Maria de gemeenschap voor de derde vastenzondag, ons herinnerend aan het genieten van de mooie lentedagen, van de blije gezichten, van dankbaar zijn. Ze spreekt ons van haar grote droom, van een rechtvaardige wereld waar we zelf moeten aan werken.

Vandaag, vlak voor Pasen, krijgen we een lang stuk evangelie van Johannes (4, 1-42). Van Johannes weten we dat één zin genoeg is voor één gedachtegoed, vandaag krijgen we er tweeënveertig! Het lijkt wel alsof Johannes ons wil laten aanvoelen hoe wij zijn evangelie moeten lezen. De thema's zijn sympathiek: een man, een vrouw, een waterput, op de middag. Aan die waterput komen ook veel begrippen samen: water natuurlijk, voedsel, oogst, de Messias, koning zijn, waar wordt God het best aanbeden. In de grond is het belangrijkste dat we elkaar trachten beter te verstaan.

Bernadette, Johan en Ignace lezen dat evangelie, over Jezus en de Samaritaanse vrouw, aan de put van Jakob. Waar zitten de dubbele bodems in dit verhaal? Het gaat over stromend, levend,

levenverwekkend water. Water dat mensen tot leven trekt, een begrip dat we in deze vasten in gedachte moeten houden.

Jezus vraagt ons te geloven dat hij levend water geeft. Gewoon voor de dorst, in een wereld waar we veel water verbruiken. Of voor onze dorst naar alles: zekerheid, veiligheid, macht, invloed, geïnteresseerd zijn. Want de mens is eeuwig dorstig, een bodemloze put van verlangen. De mens laat zich in beweging brengen door allerlei, maar vooral door: macht verzamelen. Jezus zegt dat hij voor al die verlangens een kapstok geeft. Hij vraagt ons: *“Heb je al die dingen nodig, is het nodig al die verlangens te voldoen, maak je jezelf het leven niet oneindig lastig?”* Dus denken we na: wat zet ons in beweging, wat geeft ons adem? Dat vraagt Jezus ook: wat geeft ons de rust, de dankbaarheid?

Het evangelie reikt ons die kapstok aan, om onze dromen, onze verlangens aan op te hangen. Het leert ons dat we niet krampachtig op onszelf gefocust mogen zijn, wel onszelf ruimte geven. We mogen wel dromen van gerechtigheid, maar we moeten er zélf ook iets aan doen. We moeten zoeken naar wat ons nieuw leven geeft, zoeken waar ‘water’ is dat ons in beweging brengt.

We hebben zingend gebeden voor een goede vriend en voor niet uitgesproken vragen.

Voor de volgende week kregen we het vierde gebedskaartje: “U kent onze dorst”.

29/3 Tabor. Bernadette spreekt ons over vasten. Zoals we weten bestaat die uit aalmoezen geven, onszelf iets ontzeggen en bidden. Als hulp voor dat laatste hebben we de gebedscoaching (een duur woord, waar we leren over de vorm, het waarom en het hoe!). Maar wat betekent dat ‘bidden’. Bij Leo Feijen vond Bernadette een antwoord hierop: ‘Bidden is proberen te leven met God’. De lezing koos ze uit Jesaja (hoofdstuk 29, 11-14), die eindigt met: *“...en ik zal in je lot een keer brengen.”*

Maar kan bidden ons lot veranderen? Kunnen de juiste woorden verdriet doen verdragen, wonden genezen, ons doen terugkeren naar leven dat goed en rustig was? Beter is het niet te bidden om wonderen, om magische wijzigingen, maar wel: onze diepste verlangens uitspreken om kracht te hebben onze weg te gaan en boden die door God gezonden zijn te herkennen.

Wij hebben gebeden voor de zieke Lut en om kracht om de bron van levend water te blijven zoeken

Een mindere dag in het lenteweer: regen, goed voor de sla in de tuin en voor de pas geplante viooltjes op ons terras. Morgen wordt het natuurlijk beter.

Wouter, donderdag 31 maart 2011